

Nagyvárad Estilap

Főszerkesztő: MARTON MANÓ

Kiadóhivatal: Hegedűs Hirlapiroda
Szerkesztőség: Károly herceg (Szilágyi Dezső)-utca 6.

Felelős szerkesztő: KATONA BELA

Közzétették a locarnói békeszerződés szövegét A német-francia kibékülés

— Az Estilap eredeti távirata —

Berlinből táviratozzák: Ma hivatalosan közzétették a locarnói szerződést. A megállapodás a voltaképpeni szövegen kívül egy zárójegyzőkönyvből és hat mellékletből áll. A zárójegyzőkönyvben a német, angol, francia, olasz, belga, lengyel és cseh kormányok delegátusai kijelentik, hogy

hozzájárulnak az értekezleten kidolgozott egyezménytervezetekhez.

A szerződés első sorban a Németország, Belgium, Franciaország, Anglia és Olaszország közötti megállapodásokról szól, azután szabályozza a Németország—Franciaország, Németország—Belgium, Németország—Lengyelország és Németország—Csehország közötti döntőbíró-sági egyezményt.

Az okmányokat a delegátusok „ne variebur” jelszéllel parafálták, ami annyit jelent, hogy a megállapodásokat minden egyes állam külön fogja becikkelyezni.

Az érdekelték képviselői a december elsején megtartandó formális ülésen írják alá a szerződéseket.

A zárójegyzőkönyv megállapítja, hogy a szerződések

előmozdítják a népszövetségi egyezmény-okmányban tervezett általános lezserelést, amelynek végrehajtásában az összes hatalmak őszintén fognak közreműködni.

A francia külügyminiszter közli a jegyzőkönyvben, hogy

Franciaország, Lengyelország, Csehország szintén föllálitották a döntőbíró-ságot és így kölcsönösen biztosítják egymásnak a megállapodás előnyeit.

Az összes egyezményeket aláírás után a népszövetségi tanácsához terjesztik fel.

A jegyzőkönyvhöz csatolva van a rajnai paktum is, amelybe

Németország, Belgium, Franciaország, Anglia és Olaszország külön-külön

és együttesen garantálják a mai Németország, Franciaország és Belgium határait

és szabályozzák a határok mentén fekvő semleges területi zónákat és a leigyevezésről szóló egyezmények betartását, Franciaország és Németország kölcsönösen kötelezik magukat, hogy

egymás ellen támadó háborút semmiképpen nem indítanak és egymás területére be nem törnek.

Kivétel az, ha bármelyik állam szerződéses kötelezettségét megszegi, a versaillesi béke ellen flagrans módon vétkezik, vagy ha a Népszövetség által

elrendelt akció végrehajtását megtagadja.

Ha a felek között bármily természetű ellentét merülne fel, a kérdést döntőbíró-ság elé tartoznak felterjeszteni, melynek határozata kötelező.

Egyéb kérdésekben egyeztető bizottságokat fognak szervezni, mely megkísérli az egyezséget. Ha ez a kísérlet nem sikerül a Népszövetség dönt.

Támadó háború indítása, betörés valamelyik állam területére, a demilitarizált zónák megsértése azonnal a tanács elé terjesztendő fel, mely a sérelmet az aláíró hatalmaknak jelenti. E hatalmak kötelesek támo-

gatni a sérelmet szenvedő államot.

A szerződést aláíró kormányok már most kötelezik magukat, hogy a szerződést mindaddig érvényben tartják, míg a Népszövetség kétharmad többséggel megállapítja, hogy a garanciaszerződésre többé nincs szükség, mert az általános béke megővására maga a népszövetségi szervezet is elegendő. Ez esetben a garanciaszerződés egy év múlva önmagától hatályát veszíti.

Csatolva van a jegyzőkönyvhöz még a szövetséges delegátusok levele is, melyben kijelentik, hogy az egyezségek-mány rendelkezését minden állam oly mértékben köteles tiszteletben tartani, amely

az illető állam katonai helyzetével összhangban áll és szímet vet.

Ez a támadókkal szemben való közreműködésre vonatkozik.

A francia miniszterelnök ünnepli a német kancellárt

Párisból jelentik: A francia radikális párt a locarnói egyezmény sikerének ünneplése alkalmából tegnap hatalmas propaganda gyűlést tartott. A gyűlésen elsőnek Herriot, volt miniszterelnök, a kamara elnöke szólalt fel és kijelentette, hogy a locarnói győzelem a párt elveinek diadala és ezután elkerülhetetlen a legszorosabb együttműködés a szocialistákkal.

— A Locarnóban létrejött meg egyezés — ugymond — a mi békepolitikánk gyümölcse!

Köszönetet mondott Briand külügyminiszternek, aki a jó ügyet diadalra vitte, s nem törődött a rágalmak egész tengerével.

A gyűlés résztvevői állva ünnepelték percekig Briandot.

Ezután Painlevé miniszterelnök szólalt fel. Mikor szólásra jelentkezett, hatalmas tapsvihar üdvözölte, mindenki felállott és percekig éltették a miniszterelnököt. Azzal kezdte beszédét Painlevé, hogy

megpecsételte a szoros barátságot Herriot-val,

akinek történelmi nevezetessége érdeme, hogy Londonban, nem törődve a nacionalista hajszával,

bátran és határozatosan sorompóba lépett a békepolitikáért.

Ismét percekig zúgott a taps s együtt ünnepelték Painlevét Herriot-val.

— Olajágot hozot Herriotnak, amely Locarnóban a tőpartján nőtt és olajágot hozok

mindazonnak a németnek,

akiket áthat a jóakarát — folytatta Painlevé. — Sokszor és minduntalan hangoztattam, hogy

a német-francia kibékülés előfeltétele a világbéke helyreállításának.

A legnagyobb hálával tartozunk Briand külügyminiszternek azért, hogy sikerre vitte Locarnóban a béke művét, miután erre irányuló fáradozásaink 1922 elején felbeszakadtak. De mellette

hálával tartozunk idegen kollégáinknak is, még pedig nem

utolsó sorban a német kancellár urnak.

A legnagyobb figyelem közepette tért át a miniszterelnök a kormány pénzügyi politikájára. De Caillaux nevét nem említette a miniszterelnök.

Amikor egyesek a beszédnek ennél a részénél Caillaux-t éltették, utána néma csend lett.

Erre erős hangsúlyozással mondtatta Painlevé, hogy bármely pillanatban kész távozni a kormány éléről, ha érdemtelennek bizonyul a bizalomra, de őva intett a megfontolatlan kormányváltozástól.

Lazar Aurél és társai a váradi választók névjegyzékében

Lazar Aurél dr és társainak a választói névjegyzék ellen a bírósághoz benyújtott felebbezése fellelt — amiről különben az Estilap adott hírt először — ugylátszik nem egy könnyen térnek napirendre.

A város vezetősége az egész felebbezést rosszakaratú támadásnak minősíti, amelynek semmi más célja nem volt, minthogy a listát elkészítő tisztviselőkön keresztül a város egész tanácsát kompromitálja.

De, hogy mennyire komolyan veszik a városházán a felebbezést, arra talán legjellemzőbb, hogy ma délelőtti felsőbb utasításra újból átnézték a választói névjegyzéket és egy külön listát készítettek ar-

ról, hogy Lazar Aurél dr és társai milyen szám alatt lettek felvéve.

Az Estilap munkatársának sikerült ezt a kimutatást megszereznie, amelyen a nemzeti párt váradi korifeusai a következő sorrendben szerepelnek:

— Lazar Aurél dr a 347, Lazar Livius dr a 346, Kiss Döme dr az 592, Radu Jakab a 30, Rednik Gábor dr a 237, Roxin Tivadar dr a 242, Egri Gergely dr a 13, Erdélyi Szevér dr a 217, Bleda László dr a 269, Banc György az 1331, Popa Tódor a 280, Popovici Eneas dr a 272, Triff Titus dr a 188, Marcus Péter dr a 326, Pop Romulus dr a 278, Mocan Miklós dr a 327 és Pável Mihály pedig a 163. sorszám alatt vannak felvéve a váradi vá-

Apolló mozgó

5, 7 és 9 órakor

SLÁGER!

Ma, kedden először

SLÁGER!

MARY DICKFORD legszebb filmje

ROSITA

az utcai énekesleány

hatalmas 7 felvonásos dráma
Spanyolországi karneval — Egy főnemes és az utcai énekesleány romantikus szerelme

lasztók névjegyzékében.

Amint a fenti kimutatásból is kitűnik a felebbzők közül egyedül Popescu Aurél dr főjegyző nem szerepel a választók névjegyzékében.

Érdeklődésünkre, hogy Popescu dr miért maradt ki a választók névjegyzékéből, illetékes helyen kijelentették, hogy Popescu főjegyző még nem tartózkodik egy éve Nagyváradon.

Popescu Aurél dr főjegyző kihagyása a választói névjegyzékből nem egészen indokolt. Bár most egyhuzamban tényleg nem tartózkodott egy évig Váradon, de az ő delegálása a szalárdi főszolgabírói székhelyre csak ideiglenes volt és azelőtt is, azután is állandóan Váradon tartózkodott.

HIREK**Járt-e D.-né sörözni a Mariska urával?**

Jelenet a járásbíró előtt

A járásbíró előtt ma két elszánt ellenség állt szemben. D. Mihályné asszonyság és P. Mariska, aki valóféltben van az urától, éppen D. Mihályné miatt. Chis Jenő járásbíró, az aktákból megállapítja, hogy D. Mihályné és P. Mariska összeverekedtek és egymás hecsületében válogatott kifejezésekkel igyekeztek belegázolni. A szokásos békítési kísérleteket mindakét asszony büszkén elutasította magától.

— En, egy ilyen? — mondták kölcsönösen.

Először D.-né adja elő a tényállást, mint sértett. Vagyis, mint mélyebben sértett.

— P. Mariska — tárja föl D.-né — állandóan gyanúsított az aural, hogy én sörözni járok vele és elcsábítom tőle, meg hogy én ilyen-olyan vagyok, aki ilyet tesz. Aztán egyszer csúnyán megverte az ura és dühében egy kővel homlokot vágott engem.

— En? — súvit közbe D. Mariska hangja. — Kérem bíró ur, én hozzá sem nyúltam ezen hölgyhöz, ő jött a seprével és belevágott a képembe, hogy orvosi bizonyítványt adtak róla.

— Nekem is van orvosi bizonyítványom — erősködik D.-né.

— Csend! — szól Chis járásbíró.

— Ne lármázzanak. — De P. Mariska nem hagyja magát azvaratni. — Az uram rugott, gyűlölt, agyongyilkolt e miatt a személy miatt és mikor kijöttem agyongyűlölt a házból ott állt önagysága eg yseprével és...

— En? — tiltakozik D.-né. En? És még, hogy én ütöttem meg? Ő vágott homlokot.

— Csend legyen! — harsan a járásbíró hangja. — Hallgassanak már el, különben kiküldöm valamelyiket a szobából.

Megszeppennek a vetélytársak

és a pillanatnyi csöndet a járásbíró felhasználja, hogy ő is megkockáztasson egy kérdést.

— Maga azt állította P. Mariska, hogy D.-né elcsábította az urát?

De erre aztán P. Mariskában is felkacsakaringózik az elfojtott nő hiuság.

— Az én férjem nem ad engem egy olyan nőért, mint ez a... itt ni. Ő...

És így tovább... Az ítéletet nem győztük kivárni. (—)

* **Elkészült a Félix-fürdői villamost terve.** A városi vasút igazgatósága elkészítette a Félix- és Püspökfürdőkbe vezető villamosvasut tervét és azt — a közigazgatási bejárás megejtése végett — benyújtotta az alispáni hivatalnak.

* **Meghalt a Mona Lisa tolvaja.** Rómából táviratozzák: Dumanganában meghalt Perugia korcsmáros, aki 1911 tavaszán a párizsi Louvreből ellopta Leonardo da Vinci Giocondáját. Perugia annak idején azzal okolta meg ezt a lopást, hogy mint jó olasz hazafi vissza akarta szerezni hazájának azt a képet, amely az ő véleménye szerint Olaszország tulajdona.

* **Gyilkosság vagy öngyilkosság?** Sonkolyosról jelentik: Ma reggel lakásán vérbefagyva, holtan találták Vig Sándor 60 éves ottani földművest, nyakán és kezén átvágott erekkel. A belényesi csendőrség megkezdte a nyomozást, annak kiderítése érdekében, hogy gyilkosságról, vagy öngyilkosságról van-e szó. A csendőrség jelentése nyomán az ügyészség elrendelte a holttest felboncolását.

* **Váradí vita a tánc s a félhomály körül.** Mindenekelőtt tudnunk kell, hogy a Royal-büfféről van szó. A Royal-büffében pedig — köztudomás szerint — akár este, akár nappal, világosság van. Ahhoz tehát, hogy ezen a helyen világosságra legyen szükség, logikusan annak kell történnie, hogy valamilyen oknál fogva beálljon a sötétség. De azért nem tessék a rövidzárlatra gondolni. Egyszerűen arról van szó, hogy a Royal büffében eloltották a villanylámpákat. Hogy miért? Egyszerűen azért, hogy bizonyos kellemes félhomályt inszenáljanak és reflektort vetítsenek a táncoló párokra...

A félhomály, mint tudjuk, sokmindenre jó. Elsősorban is igen használható esztétikai kellék, nevezetesen a claire obscure jobban kiemeli a formákat és mélyíti a tónusokat. Van aztán a félhomálynak más rendeltetése is, amiről azonban itt ne essék szó. A Royal büffé böles rendezői nyilván az esztétikai szempontokból indultak ki akkor, amikor a villanylámpák eloltását határozták el. Hogy aztán a táncoló párok mit gondoltak, az az ő dolguk. Fontosabb ennél

az a körülmény, hogy néhny tiszteletreméltó családapa illendőség ellen valónak tartotta azt, hogy kiskoru lánya úgynevezett diszkrét világításban táncoljon a házasság sikamlós parkettjé felé.

Es ebből keletkezett a vita. A büffé tulajdonosai a művészet szent nevére hivatkoztak, a józan családapák viszont a művészet oltárán nem akarnak föláldozni semmit. S mint halljuk, napok óta fáradoznak a két álláspont kiegyenlítésén s nagy elszántsággal vitáznak a kérdés körül, hogy legyen-e a Royal-büffében világosság, vagy sem. Hogy a mi véleményünk micsoda? Nincs véleményünk. Aki illetlen, az a világosságban is illetlenkedhet, aki pedig tudja az illetet, azt a félhomálytól sem kell féltetni. Nem bizony.

* **A váradí hadiárva napja.** A hadiárvaakat gyámolító egyesület — mint minden évben — az idén is, november 5-én ünnepséget rendez a háborus özvegyek és árva javára. Az ünnepséggel, — amely az eddigieknél is szebbnek ígérkezik, — legközelebb bővebben fogunk foglalkozni.

* **A Rosé kvartett Nagyváradon.** November 13-án jön a világhírű Rosé vonósnegyes Nagyváradra. A Hegedüs Hirlapiroda téli koncertprogramjának ez az első pontja méltó jellemzése a Heyman-szinkörben lezajló téli koncertszerezen magas nivójának.

* **Adakozás.** Puskás Jenő tanító rénzére Tornyai Sándorné ma délután 100 lelt jutott szerkesztőségünkbe. Az összeget kiküldöttük a kórházba.

* **Ügyvédi hír.** Dr Pelle János ügyvédi irodáját Bul. Regele Ferdinand 26. sz. alá (Pénzügyigazgatósággal szemben) helyezte át.

* **Egy váradí cég kényszer-egyezsége.** A Vlahuta (v. Szent János)-utcán volt tej-, vaj- és sajt-áru üzlete Manitiu Györgynek és Vonica Jánosnak. Főleg a szegény falusi néptől vettek hitelbe árut és az adósságot nem is igen fizették meg, hanem a rossz üzletmenetre való hivatkozással kényszer-egyezséget kértek és 25 százalékot ajánlottak. Ma tárgyalta ezt a kényszer-egyezséget Kovács dr törvényszéki bíró és főleg a parasztság képviselője részéről nagy ellenzésre talált. Valószínű, hogy a bíróság visszautasítja a kényszer-egyezségi kérést.

* **Elegáns nő ÁGI crémet használ.** 2

* **Ma „FLORIDA“ kolon van,** kezdődik 9 órakor. Antalfy Margit.

Mokette, peluche, caracule boncsertakarók és ágygarnitúrák órási választékban
Leitner Márton rt.-nál

Verona: Akit nem szabad szeretni 300.— lei

Legujabb formákra készítünk női filc, bársony, kalapokat 48 óra és bór-
Heller és Deutsch kalapgyár
Bul. Reg. Ferdinand 20. Férfi kalapok alakítását és tisztítását vállaljuk
Olcsó árak! 968

Alfréd Abel és Korda Mária

játszák a

Testőr

főszerepeit.

* **Részvétnyilvántás.** Mindazok, kik mély gyászunkban részvételt voltak, fogadják ezúton hálás köszönetünket. — Kaszner-család.

* **Szabónók figyelmébe!** Nagy Modell Album és friss Chick Parisien érkezett a Hegedüs Hirlapirodába.

Molnár Ferenc

legszebb drámája

Testőr

* **Orvosi gyakorlatban legjobban bevált, viselésben legkényelmesebb modern öltözködéshez legalkalmasabb haszkötőket készít Kovács Sándorné (Nílgesztelep) pályaudvarral szemben.**

* **Purgó az ideális hashajtó.** 3

A leghatalmasabb filmalkotás

MOLNÁR FERENC

Testőrije

* **Munkáseleadás a színházban.** Ibsen 5 felvonásos drámáját A „Népgyűlölet“ hozza ezútra vasárnap délelőtt a munkásműködvelő gárda. Jegyek egész nap az új Munkás-Otthonban válthatók.

Az Apolló mozgó mutatja be a

Testőrt

Molnár Ferenc legszebb drámáját.

* **Utazunk a Riviérára.** A Wagons-Lits társulatnak a Hegedüs Hirlapirodában levő menetjegyzetét közli, hogy a Páris—San-Remo, a Páris—Ventimiglia, a Páris—Menton, a Páris—Nizza és a Páris—Marseille között oda és vissza közlekedő expresszvonatokon új hálókocsi-járatokat létesített, amelyek az eddigiekkel is kedvezőbb feltételek mellett szolgálják a közönséget. Részletes felvilágosítást a Hegedüs Hirlapiroda menetjegyzetét ad.

Női- és férfi bőrkésztyű különleges-ségek az Old Eng-landban

* **A Hegedüs Hirlapiroda vízumosztálya közli a következőket.** Német vízum drágább lett, 60 napos német vízum ára komplett 950 lei. A francia vízumhoz 2 kérdőív szükséges, darabonként 20 lei. — Kapható a Hegedüs Hirlapirodában. Telefon 458.

KEMÉNY TÉL LESZ AZ IDÉN VAGY MIRŐL KELLENE IRNI A LAPOKNAK?

— Szerkesztő ur, az egész olvasó közönség fel van háborodva a lapok ellen.

— Miért?

— Valamelyik újságban megjelent egy kis hír arról, hogy az idén olyan kemény tél lesz, amilyen ötszáz esztendő óta nem volt. Egy francia tudós, aki a meteorológiával foglalkozik, számítások alapján jött erre a prognózisra.

— Igen, én is olvastam valahol ezt a kis hírlapi csevegést. A legutolsó hideghullámperiódusban, amely az idei tél hőmérsékletének felel meg, — százezer katona iaggyott meg Metz ostrománál.

— És szerkesztő ur nincs felháborodva ezen?

— Miért lennék felháborodva?

— Az újságok lelkiismeretlenségén és cinizmusán. — Ilyennel ijesztgetni a publikumot, most a tél küszöbén, amikor napról-napra emelkedik a fű ára. És ilyenekkel biztatni a fakeskedőket, akik a jóslat nélkül is belebetegednek az áremelésbe.

— Hát csak nem gondolja, hogy akad olyan is, aki komolyan veszi az ilyen jóslatot? Minden nyár elején jelenik meg a proféták, akik hóhullámokat ígérnek. És minden tél elején Szibériával fenyegetőznek ugyanezek az időjósok.

— Annál rosszabb, mert ha hamisak ezek a prognózisok, feleslegesen izgatják fel a publikumot. De honnan tudja Ön szerkesztő ur, hogy ezek a jóslatok hazudnak?

— Honnan tudom?

— Igen. Mert én nem mernék rá megesküdni. Éppen tegnap mondtam az egyik ismerősöm, hogy az idei abnormalis nyarat is előre megjósolták az újságok.

— Bizonyos ez?

— Az illető ur nagyon szavahihező úriember. Én nem magamnak is úgy rémlik, hogy a tavasszal olvastam valamit, valahol az idei esős, hideg nyárról.

— Így már kezd az ügy érdekes lenni.

— Tehát nem lehetetlen, hogy igazat jósoltak. Akkor pedig tisztességes lapnak nem szabadna az ilyen nyugtalanító híreket közölnie.

— Ön téved, kedves mester. A lapok mindig, mindenféle hírt megírnak. Tegnap például hideg télet jósoltak. Leírogadom, hogy holnap ugyanaz a lap enyhe időjárásról fog írni olvasóinak. Három nap múlva biztos jelekből arra fog következtetni, hogy október közepétől május elsejéig nagyon változékony lesz az időjárás.

— De mi értelme van ennek?

— Hát nem jön rá magától? Akármilyen tél is lesz, az újság mindig hivatkozik arra, hogy ő azt pontosan bejósolta. És mindig akadnak majd olyan szavahihező úriemberek, akik, — mint az Ön ismerőse, — emlékezni fognak erre a prognózisra.

— Ennélfogva, Szerkesztő ur mégis nekem van igazam.

— Miért?

— Az újságnak nem az a hivatása, hogy kellemetlen, izgalmas és nyugtalanító híreket közöljön. Már régen meg akartam ezt mondani. Egy időben tapintatosak is voltak az újságok. Amikor leközltek a hatóság felhívását, hogy mindenkinek jelentkeznie kell személyazo-

nossági bizonyítványért, ezt a címet adták a rendeletnek: Megkönnyítik az utlevelek kiadását. Amikor újból megindult a lakásrekvirálási hadjárat, a lapok ilyen című hírből közölték az újságot: A lakásrekviráló bizottság megnyugtatója a közönséget. Ez a helyes álláspont.

— Önnek mindenesetre igaz a van

„Létrejött a megegyezés a nemzeti és a parasztpárt között”

Dr Roxin Tódor nyilatkozata

A politikai élet központjában napok óta azok a tárgyalások vannak, amelyeket a nemzeti és a parasztpárt vezetői folytatnak a választási kampányra való megegyezés kérdésében. A kérdés fontosságát az a körülmény adja meg, hogy megegyezés esetén a két pártnak komoly kilátásai vannak a parlamenti többség megszerzésére, sőt a kormány átvételére is. Napok óta hol cáfolják, hol meg nyilatkoztatják a megegyezés híreit, úgy, hogy a közvélemény már teljesen tájékozatlan a kérdést illetően. Budapesti karsól tegnap érkezett vizsgálva Nagyváradra dr. Roxin Tódor ügyvéd, a nemzeti párt

— De a kormány is éppen ilyen tapintatos. Annak a törvényjavaslatnak, mely a magyar felekezeti iskolákba a román tanítási nyelvet fogja behozni, ez a címe: Törvény a magánoktatás szabadságáról. A választási törvény első szakasza is például kimondja, hogy minden román állampolgárnak szavazati joga lesz. Hiszi Ön ezt?

— Mit? Az általános választási jogot?

— Dehogy. Arról szó sincsen. Hanem azt, amit az újságok lelkiismeretességéről mondtam, hogy a lapoknak a legkellemetlenebb hi-

reket is a legmegnyugtatóbb formában kell megírnia.

— Igen. Ez valami olyanforma, mint az amerikai film. Amerikában ugyanis tilos olyan filmeket lejtészani, amelyek tragikusan végződnek. Ha tehát egy ilyen darabot vászonra akarnak hozni, egy epilógust írnak utána, melyben a hősnő feltámad és a kedveséé lesz.

— Nagyon helyes. Hogy írják meg tehát megnyugtató módon az idei kemény térről szóló jelentését?

— Olcsóbb lett a fa! Románia megtiltotta a tűzifa kivitelét.

— drb.

nagyváradi vezetőségének tagja, aki kijelentette az Esti lap munkatársának, hogy a megegyezés — minden más nyilatkozat és kijelentés ellenére — valóban létrejött.

— Maniu közölte velem — ugymond dr. Roxin.

— Hogy a nemzeti és a parasztpárt között máris megtörténtnek tekinthető a paktum.

— A parasztpárt engedett álláspontjának merevségéből és úgy a parlamenti képviselőket számarányára nézve, mint a többi kérdésekben is sikerült vele megállapodásra jutni.

— Most már csak for-

malítások vannak hátra, amelyek semmi esetre sem változtathatnak a megegyezés tényén.

Ugyancsak megerősítette előttünk dr. Roxin Tódor azt a napokkal ezelőtt közölt információt is, hogy

a nemzeti párt a községi választásokat nem tekinti politikai hanem csak helyi jelentőségű kérdésnek.

Erre való tekintettel a párt a községi választásokon nem vesz külön listával részt, hanem erejét a politikai szempontból sokkal fontosabb megyei és kamarai választásokra tartogatja.

Erdélyi zsidó nem engednek újabb asszimilációs törekvéseknek

A Zsidó Nemzeti Szövetség volt alelnökét súlyos vádakkal illették a tegnapi váradi ülésen

Az erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség nagy intéző bizottsága Kereskedelmi Csarnokban folyt le, tudvalevően elsősorban kimondták, hogy a népkisebbségi alapon szervezkedett zsidóság önállóan megy be a községi választási küzdelembe. E tekintetben semmi nézeteltérés nem volt a résztvevők között. Annál szenvedélyesebb és izgalmasabb volt az ülésnek az a szakasza, amelyen a szövetség egy ismert vezető tagjának: Klein Miksa dr. kolozsvári ügyvédnek magatartásával foglalkoztak. Ugyanis Klein Miksa dr., aki a Szövetség alelnöke és a zsidó jogvédő iroda vezetője volt, tárgyalásba bocsátkozott Fildermann dr.-ral, a regátbéli zsidó egyesület elnökével és e tárgyalás arra irányult, hogy Erdély zsidóságát betervejék a Fildermann dr. elnöklése alatt álló Unionea Evreilor Romani-ba (Román zsidók egyesülete), amely nem áll népkisebbségi alapon, hanem a zsidóságnak a román néphez való asszimilációját akarja.

Fischer József dr., a Zsidó Nemzeti Szövetség alelnöke így

beszélt Klein Miksa dr. e különös tárgyalásának lényegéről:

— A Szövetségnek hivatalos álláspontja az, hogy kívánja egy országos párt megalakítását, de mi a politizálást nem az Unioneára akarjuk bízni, hanem a megalakítandó országos zsidópártra. Addig is, míg e párt meg nem alakul, magunk kell, hogy intézzük sorunkat. Még ha igaz volna is az, hogy mi gyengébbek vagyunk az Unioneánál, akkor is azt mondom, hogy

inkább gyengébb maradok és jogvédelem nélkül leszek, sem mint odaadom felfogásomat, világnézetemet: mindenemet.

Mi hajlandók vagyunk átengedni a jogvédelem területét az Unioneának, bár ez is veszélyes, mert

a jogvédelem volt az a lepel, amely alatt az Unionea a maga politikáját űzte, amely lepel alatt képviselőjelölteket állított és behódolt a liberális kormánynak s hangoztatta, hogy szállítja Erdély zsidóságát az elnemzetietlenítő törekvéseknek.

Majd hangoztatja Fischer József dr., hogy az erdélyi zsidóság, — miután megtalálta önmagát, fájásában —

nem hajlandó újabb asszimilációs áramlatba belevetni magát.

Mindörökké lehetetlenné tesszük — végezte beszédét Fischer József dr. — a politikai kalandorokodást,

másfelől biztosítjuk az utat a zsidó nemzeti eszme és gondolat felé.

Taps fogadta Fischer József dr. szavait, majd Székely Béla (Kolozsvár) állt fel és kiméletlen szavakkal igyekezett megbélyegezni Klein Miksa dr.-nak a magatartását, hogy tudniillik Klein Miksa dr.

a Szövetség kebelén belül hosszú idő óta destruktív munkát folytatott, s összejátszott a Szövetség háta mögött az Unioneával, a melynek el akarta adni Erdély zsidóságát.

Szegő dr., majd Fischer Tivadar dr. szólal fel és hangoztatja, hogy

az erdélyi zsidóságnak akciót kell indítania regátbéli, bukovinai és besszarábiai zsidóság bevonásával, országos zsidópárt alakítására.

Súlyosan elítélendő dolognak tartja ő is Klein Miksa dr. lépését, amellyel a magát szívvél-lélekkel cionistának valló férfit megtagadta egész múltját, majdnem magával rántva az erdélyi zsidóságot is a katasztrófába.

Mittelman Jakab kijelenti, hogy sohasem vette ko-

125

cégnél Ferdinand király (Rákóczi)-ut 5. Park-szálloda épület
a legdivatosabb bécsi és párisi
formákra 24 óra alatt 1896

Edward Rogers
 Captain
 Third Maine Cavalry
 Company First Division
 Maine Cavalry
 1st Maine Cavalry
 1st Maine Cavalry

Az elmaradt jubileum...

Halottak napján megkoszorúzzák Somogyi Károly, Bulyovszky József és Rimler Károly sírját

Fagyos némaságba vesztett a nagyváradi színház fennállásának emlékére tervbevetett jubileumi ünnepség. Figyelmeztető felhívásunk halk viszhangra is talált, ugylát-szott, hogy akadnak, akik felkarolják az eszmét, nagy nekigyürkőzések után azonban kézen-közön a szép terv megfeneklett. A hálátlan utókor magafeledkezéssel haladt el az általános emberi kultúra jelentős pillanata mellett és magukra vessenek azok, akik elszalasztották a román-magyar kulturtestvériesülés ez ünnepélyes alkalmát. A nagyváradi színház a város tulajdona, a város mostani vezetőinek elődei egy emberöltőn keresztül küzdöttek megvalósításáért és a város polgárainak áldozatkészsége tette lehetővé megszületését. Falai közül a széthuzás, az egymástól való elidegenítés gondolata életrekelésének első pillanatától számolvolt, a multban is békésen megért benne testvéri együttérzésben az országrész kulturájának minden művelője. Ezért fájdalmas nekünk, hogy a város mai urai ridegen elzárkóztak a színház jubileumának megülvése elől, holott úgy képzeltük, hogy éppen a város vezetősége fogja a felvetett szándékot kivitelre segíteni. A város hallgatását ugylátzik iéltremagyarázták azok is, akikben meg lett volna a hajlandóság az ünneplés rendezésére és visszavonultak a sivár téitensébe. A nagy nap elmúlt, a tényeknek remélt ünnepnap szürke hétköznappá változott és a színház első negyedszázada elsuhanat felettünk, anélkül, hogy egy percnyi időt szenteltünk volna a dicsőséges mult parányi felelevenítésére.

Az ünepség elmaradása a lelkekben mély nyomot hagyott és büszkeséggel és meglegegedéssel alapítjuk meg, hogy nemcsak magyar részről, hanem román részről is sokan vannak, akik nem tudnak belenyugodni a szomorú ténybe. Román és magyar intellektuettek között született meg a gondolat, ha már az élő nemzedék megfelekezett kötelességéről, adassék meg a dicsőséges holtaknak a tisztelet, akik az első kalapácsütésekkel segítették nagygyá és hatalmassá a nagyváradi színházat. A felmerült terv szerint november elsején, halottak napján a román és magyar

művészet és irodalom képviselői kizarándokolnak az olasz temetőbe Somogyi Károly, a nagyváradi színház első igazgatójának sírjához és a színház elmaradt jubileumi ünnepe helyett gyászünnepe-lyen fognak kegyelettel áldozni az

első színiigazgató emlékének. Az ünneplők ezenkívül megkoszorúzzák néhai Rimler Károly és Bulyovszky József volt polgármesterek, valamint Mezey Mihály sírját.

A nagyszabásúnak ígérkező gyászünnepe programját most készítik elő és nem kétséges, hogy azon a város egész társadalmá, élükön a város vezetőivel részt vesznek.

Nyolc ember belefulladt a Dunába

Alcsónakkirándulás tragikus vége

— Az Estilap eredeti távirata —

Dályáról jelentik: Milcs Sándor jómódu sztapári föld-birtokos tegnap délután feleségével és két kis gyermekével átment Dályára. Este csónakon indultak visszafelé. A Duna közepén a csónak valószínűleg örvénybe került. A dályai parton éjjeltájban revolverlövéseket és rémült segélykiáltásokat hallottak.

A parton lévő révések gyorsan csónakba ültek s fáklyákkal elindultak a hangok irányába. A vizen azonban akkor-ra elcsendesült minden.

Csak reggelre állapították meg, hogy a csónak felborult, s a benne ülők, Milcs, a felesége és két kis fia, valamint a velük volt négy csónakos belefulladt a Dunába.

A holttesteket még nem találták meg.

A régi Várad romantikus esztendei

EMBEREK ÉS TORTÉNETEK

Írta: MARTON MANÓ

(58)

Szendelényi Giacomo. A fantasztikus név Adorján Emil jóvoltából az Ofélia bosszuja című regényben jutott a Tiszántúl munkatársának, Mendelényi Bélának, aki ebben a híres, vig históriában a főszereplő volt. Főszereplője volt ő az életben is a legvidorabb történeteknek, bolondságoknak, amiről a város sokáig beszélt. Mendelényi Béla alapította a Ritter cukrászdában

a Marhakört,

amelynek elnökévé egy olyan urat választottak, aki most Pesten kormányfőtancsos. A Marhakörben a felvétel okmánya egy üveg Altwater likör volt, a tagdíjat is ilyenformán kellett leróni. A kör tagjai közt számos közéleti tekintély szerepelt, hiszen ragyogóan lehetett az estéket itt eltölteni.

Mendelényi a Tiszántúlnál is humorban laborált, vagy amint ő mondotta: singalériákat írt. A szerkesztőségben lakott és a reggel vetette haza. Ilyenkor alaposan felpakolt. Dinnyét, tököt, zellert, petrezselymet,

retket, barackot, amit a piacon kaphatott, mindent összevásárolt s a színésznők lakására vitte. Páratlan ajándékozó volt. Libát, kacsát is vásárolt, magahurcolta a lármás szárnyasokat a szerkesztőségbe, a laborba vizet adott nekik s délbén, amikor felkelt, már jött a

MOLNÁR FERENC RIPIRTJA PIRANDELLÓRÓL

Molnár Ferenc, a kiváló magyar író most Berlinben tartózkodik. Ott hozta össze a véletlen Luigi Pirandelloval, az olasz színpadi irodalom büszkeségével. Ezt a találkózást most riportba foglaltan Molnár Ferenc így írta meg:

Pirandello Berlinben vendég-szerpel a társulatával, olaszul, a berlini állami színházban. (Mint szerző, igazgató és rendező.) Tegnapelőtt a közönség tapsaira megjelent a függöny előtt az első felvonás után. Meghajolt, azzal rögtön odafordult ahhoz a páholyhoz, amelyben Reinhardt ült és beszédet intézett hozzá. Szerényen megköszönte neki, hogy a darabjait előadta és rendezte. A publikum percekig tapsolt.

Tegnap Reinhardt nál vacsorázott. Asztalbontás után megtisztelt azzal, hogy egy sarokba ült velem és sokat beszélt az életéről, önmagáról. Egy boldog öreg ember. Az olasz diplomácia fényesen fogadta Berlinben. A nagykövet estélyt adott a tiszteletére, meghívta a német direktorokat, a színészeket, a kormányt, a többi diplomátákat. Amerre jár kis csapatával a világon, hazája kormányának gondja, szeretete kíséri. A nagykövek egyengetik az útját, vendégelik

hordár, hogy a barmokat elcipelje.

Itt csak egy nevezetes műhelybeli esetét mondom el. A Várház-utcán megmérgezte magát egy szép kis nevelőnő. Mendelényi nagy riportot írt róla. Izgalmas alcim: Látogatás a kórházban. Lázás tollal, rapszodikusán írta meg a boldogtalan nőcske haldoklását. Volt egy ilyen sor is:

— Jaj — pihegett elhalón a lány — jaj — szakadt fel töredezetten ziháló melléből a szenvedés.

A szerkesztője elolvasta a kéziratot és visszatette Mendelényi asztalára:

— Jó a riport kérem, de ezt a jajt tessék átalakítani.

— Mért?

— Valami mást mondjon az öngyilkos. Ilyenkor nemcsak jajt ugye. Valami szint, izgalmat kérek.

Mendelényi az inkriminált szót így alakította át:

— Jaj — pihegett elhalón a lány — jaj szerkesztő úr, ha tudná, mit szenvedek. És miért kérem szépen, na mondja miért? Az ember olyan meg-gondolatlan kérem szépen. Jaj, ah, óh, juj, ha értené szerkesztő úr, pedig ön egy egész nett ember azzal a cvikkerrel, ha értené, hogy haldoklása közben milyen édesen cseveghetne az ember, ha nem volna öröklötten irigy és szükszavu... Da pardon, csak még egy jajt és aztán használja egészséggel ezt a riportot...

Mendelényinek felmondtak, de Vucskics főtisztelendő úr ragaszkodott hozzája.

(Folytatom.)

meg a direktorait, a kiadóit, a színezeit.

— Azért vagyok tekintély, — mondja — mert ilyen fehér szakállam van.

Megrángatja hegyes fehér szakállát, nevetve:

— Belül fiatal ördög vagyok...

És megvillantja a szemét, tréfás, kedves ördög-grimaszt csinál. Szív-ből nevet, mint egy gyerek. Furcsa szeme van, olyan, amiről annyit hallottam, de sohse láttam még: félszeme sir, félszeme nevet. Ha nyugodt az arca — ami ritkaság — akkor kancsalit egy kicsit.

Régi jó magyar szokás szerint meg kell állapítanom: Rákosi Jenőhöz és Porzolt Kálmánhoz hasonlít. De, hogy úgy mondjam: Anatole France-on keresztül hasonlít hozzájuk. Ha ezt a három fotográf-lemest egymásra téve kopirozná az ember, meg vagyok győződve: Pirandello egész jó arcképét lehetne előállítani. Egyébként: kis karcu öreg ur; kopasz.

Beszélgésközben néhány kérdés:

— Boldog?

A válasz nagyon egyszerű:

— Igen.

— Mikor dolgozik?

— Korán reggel.

— Szereti az alkoholt?

— Nem.

— Cigaretta?

— Naponta hetven. Néha több.

Szabadlábra helyezték a vesztegető pesti ügyvédet

— Budapesti tudósítók távirata —

Emlékeztet az a vesztegetési affér, amely pár hét előtt történt Budapesten és amelynek egyik szereplőjét dr Lévai Tibor erdélyi származású előkelő ügyvédet letartóztatták, mert Suhajda Béla törvényszéki irodatisztet aktalopásra akarta rábírn.

Az eset híre nagy port vert fel Budapesten, s élénk hatást keltett Kolozsváron, ahol dr Lévai Tibornak rokonsága van s Pesten is egyike a legkeresettebb ügyvédeknek. Az ügyvéd felebezést jelentett be fogvatartása ellen és az ítélőtábla a tegnap megtartott tárgyaláson elrendelte a vesztegető ügyvéd szabadlábrahelyezését.

És mindegy, jó vagy rossz. Csak szívni, szívni! Otthon a színházban is szívok, folyton. Itt, a szigorú Berlinben is megengedte a tüzoltóság, hogy a színpadon folyton cigarettázzam. A színpadon élek. Szenvedélyesen szeretek ott dolgozni, a helyszínén, a díszletek, a színészek, a villanylámpák közt. Boldogság, a darabjaimat rendezni!

— Szeretik a színészei?

— Azt hiszem, igen. Velük élek, együtt dolgozunk, együtt tanulunk, most együtt vándorolunk a világban, egyik városból a másikba.

Aztán hirtelen:

— Nagyrabecsülöm a magyar színpadi irodalmat; tudom, milyen gyönyörű színházi kulturájuk van...

— Kít becsült legtovábbra az új olasz drámaírók közül?

Főlemel! a balkeze hüvelykujját, mint aki felsorolása kezd.

— Bocsásson meg, — mondani — egy nevet mondjon. Ez érdekelne a legjobban.

Habozás nélkül felel:

— De Stefani. Ismeri?

— Véletlenül személyesen is, — felelem.

Kedvesen, szerényen, fürgén, vidáman beszél. Az arca és a keze egy pillanatra sem nyugszik. A kezének ezer olyan villámgyors, újfajta mozdulata van, ami szinte kápráztat. Kifordítja a tenyerét, a hüvelykujját forgatja, minden mondatát — nincs rá más szó — szellemes kézmozdulattal magyarázza, néha csúfolja, néha dicséri. A szemé szikrázik a fiatalaságtól, a nyughatatlan temperamentumtól, az őszinte és tisztességes örömtől, mikor a munkáiról és a sikereiről beszél. Örül a munkának és a sikereinek, nem tagadja. Pontosan meghatározva: úgy beszél a munkáiról, mintha nem ő, hanem a kedvenc írója írta volna. Néha egy kicsit megnevésedik a szeme mosolygásközben, ilyenkor a tragikus szeme uralkodik a komikus szeme fölött. Nem vigyáz magára, nem pózol, színt tulságosan mozgékony, túlfutott, pattogó, gyakran emlékeztet a vadul nekiinduló repülőgépmotorra. Ilyenkor igazán fiatal ördög. És modorán, viselkedésén mindezek dacára letörölhetetlenül és felejtethetetlenül lebeg annak az emléke, hogy leányiskolai tanár volt. Még ma is úgy néz a köréje seregülő társaságra, mintha csupa fiatal lányra nézne. A két fura szemét már úgy beigazította a leányiskola erre a szinte gyönyörködő, gyöngéd, szimpatizálóan gunyoros, finoman évődő tekintetre, hogy most már kedves marad, amíg él.

— Tudja, hogy szólítanak itt engem? — kérdi.

— Hogy?

— „Herr Professor“.

Határozottan nem az, amit ez a német megszólítás jelent. Neki van igaza: fiatal ördög.

Argaman, tapestra, velvet szőnyegek, abgapest és luto
valamint spárga szőnyegekben a legnagyobb raktár

Lettner Márton Rt.-nél

Ebedlő szőnyeg

Argaman
sürgősen eladó
STERNBERGNEI

Mikor kell jelentkezni a katonai igazolványokért

Nagyvárad város katonai ügyosztályának alábbi közleménye szerint november 2-től kezdődően lefolytatják a szokásos őszi jelentkezéseket. Fontos körülmény, hogy azokhoz a vállalatokhoz, amelyek harmincnál több munkást foglalkoztatnak, ellenőrző bizottság fog kiszállni, amely az alkalmazottak katonai helyzetét felülvizsgálja. Tehát az ilyen alkalmazottaknak nem kell akkor jelentkezniük, amikor különben a korosztályukba tartozók jelentkeznek.

A jelentkezési sorrend a következő:

1925 november 2. és 3-án jelentkeznek az 1922 évi kontingens, tehát azok, akik 1900-ban születtek;

november 4. és 5-én az 1921-es letettekkontingens, tehát az 1899-ben születettek;

november 6. és 7-én az 1920-as kontingens, tehát az 1898-ban születettek;

november 9. és 10-én az 1919-es kontingens, tehát az 1897-ben születettek;

november 11. és 12-én az 1918-as kontingens, tehát az 1896-ban születettek;

november 13. és 14-én az 1917-es kontingens, tehát az 1895-ben születettek;

kontingens, tehát az 1899-ben születettek;

november 16. és 17-én az 1916-os kontingens, tehát az 1894-ben születettek;

november 18. és 19-én az 1915-ös kontingens, tehát az 1893-ban születettek;

november 20-án az 1914-es kontingens, tehát az 1892-ben születettek;

november 23-án az 1913-as kontingens, tehát az 1891-ben születettek;

november 24-én az 1912-es kontingens, tehát az 1890-ben születettek;

november 25-én az 1911-es kontingens, tehát az 1889-ben születettek;

november 26-án az 1910-es kontingens, tehát az 1888-ban születettek;

november 27-én az 1909-es kontingens, tehát az 1887-ben születettek;

november 28-án az 1908-as kontingens, tehát az 1886-ban születettek;

november 30-án az 1907-es kontingens, tehát az 1885-ben születettek;

december 1-én az 1906-os kontingens, tehát az 1884-ben születettek;

december 2-án az 1905-ös kontingens, tehát az 1883-ban születettek;

december 3-án az 1904-es kontingens, tehát az 1882-ben születettek;

december 4-én az 1903-as kontingens, tehát az 1881-ben születettek;

december 5-én az 1902-es kontingens, tehát az 1880-ban születettek;

december 7-én az 1923. 1922. és 1921-es kontingensből azok, akik fegyveres katonai szolgálat alól fel vannak mentve;

december 8-án az 1920. és 1919-es kontingensből azok, akik fegyveres katonai szolgálat alól fel vannak mentve;

december 9. és 10-én a C. F. R. fűtőház;

december 11. és 12-én a városi C. F. R. raktárhelyiség összes tisztviselői;

december 14, 15, 16 és 17-én a városi pályaudvar összes tisztviselői;

december 18-án a Sonnenfeld-nyomda és a Derby-cipőgyár munkásai és tisztviselői az üzem helyiségében;

december 19-én a Delta-téglagyár alkalmazottai a gyár helyiségében;

december 21-én a Rimanóczy-butor- és parkettgyár munkásai, a gyár helyiségében;

december 22-én a Vasöntőde és gépgyár munkásai a gyár helyiségében;

december 23-án a városi központi posta tisztviselői, a posta helyiségében.

NYILTÉR

A romániai táncművészek Syndikátusának nyilatkozata.

Aradi és nagyvárad lapokban az új táncművészekről olyan fantasztikus közlemények jelentek meg, amelyek nemcsak a nagyközönség meglepetését okozzák, de a valóságnak sem felelnek meg. Syndikátusunk vezetősége állandó összeköttetésben van az Union de professeurs de Danse de France — Academia de Maitres de Danse de Paris — Union Internationale des Choreographes — Union des Professeurs de Danse de Belgique — és az összes európai államok rokon szövetségeivel s így nemcsak mindenről értesül, de az új táncművészeket is első kézből — a szerzőktől kapja s tagjait azokra az Akadémia továbbképző tanfolyamain minden évben meg is tanítja. Így az ideai kreatíkok közül a salomonok számára egyedül elfogadott táncot — a Floridát is direkt a szerzőtől Stephane Abongintól szerezte meg. (A többi táncújdonság a kabarék számára maradt.) Hivatalosan értesült Syndikátusunk a Huppa-Huppa, Boston Riviera, La Samba s most a Rousky újdonságok szerzőjétől Lucien Piau utól, az Union des Professeurs de Danse de France vezetőjétől, hogy az idén Párisban világkongresszus egyáltalában nem volt és ott semmiféle táncot nem fogadhattak el. Londonban a Floridát még egyáltalában nem táncolják. És mert Syndikátusunk két tagja hírlapi közleményekben éppen az ellenkezőjéről informálta a közönséget, hirdetés, hogy az ideai divattáncokat Prof. Ralph (magyarul Székely Árpád Byrón és Jussy Horváth világhírű professzoroktól tanulták, holott az illetők nem is viághírűek, sőt nem professzorok, hanem szegény igényű budapesti kabarék parkettáncosai, ezzel az illetők súlyos feyelemserést követtek el az alapszabályok ellen, miért is Syndikátusunk fegyelmi hatósága az illetők ellen a szabályszerű fegyelmi eljárást megindította s ezt a tényt a félrevezetett közönség helyes informálása céljából aradi és nagyvárad lapokban közzé tenni szükségesnek találta. Brassó, október 17. **Iszák Ferenc**, az üdög igazgatója, a Syndikátus elnöke.

Két váradai gyár sikere a chisenevi kiállításán

A nagyvárad ipar termékeit ma már országsszerte ismerik és becsülik. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint az a körülmény, hogy gyáraink és kereskedőink egyre-másra aratják a sikereket a különböző országos kiállításokon. Legutóbb — mint ismeretes — Chisenevben rendeztek országos mintavásárt, amelyen egész Románia ipari termékeit bemutatták. A mintavásáron több nagyvárad iparos is részt vett, akik közül két ismert gyárvállalat különös sikerrel szerepelt. Az egyik a G i t y e Demeter és Fia mezőgazdasági gépgyára, a másik pedig a Vasöntőde R.-t. Előbbi aranyérmet, utóbbi pedig ezüstérmet nyert a chisenevi mintavásáron, bizonysgául annak, hogy a két gyár termékei a legmagasabb igényeknek is megfelelnek.

MOZI

— Mary Pickford legszebb filmje, „Rosita az énekesleány“ Egy utcai énekesleány és egy spanyol főnemes romantikusan szövődő szerelmét tárgyalja a film, amelynek cselekményében természetesen udvari intrika, féltékenység sugallta cselszövény adja a lökört, van tehát bonyodalom, izgalom amely a darab gyors tempóját biztosítja. Carneval jelenetek és szebbnél-szebb spanyolországi felvételek helyezik a filmet arra a nivóra, amelyen minden igény kielégítést nyer. Az Apolló mozgó bezárólag csüörtökig tartja e kiváló filmet műsorán.

— Balzac regénye, a „Szamár-bőr“ látható ma, kedden a Dorian-filmszínházban. Egy férfi, akit kidobott a nő, akit szeretett, egy férfi, aki utolsó aranyát is elvesztette a kártyasztalnál, egy halálra szánt férfi egy olyan csodás számár-bőrnek jut a birtokába, amely lehetővé teszi minden kívánságának teljesülését. Övé lesz a legnagyobb gazdagság, a legszebb nők, népszerűség, irodalmi siker, de életét kellene végül cserébe feláldoznia. Egy ártatlan leány szerelme azonban megmenti és így a gyakran fantasztikus és mindig érdekes történet kellemesen végződik. Az előadások 5, 7 és 9 órákor kezdődnek. Jön „Éljen a király!“ Jackie Coogan legnagyobb filmje.

Női hócipő REICHARD
500 letről kapható cipőüzletében

HOLLÓS olcsó árusítása még csak rövid ideig tart
Atmeneti kabátok, ingek, nyakkendők, kalapok nagyon olcsón kaphatók

Mille Constantin levele Jön a nagyvárad-i ujság- író kongresszusra

Tíz évvel ezelőtt még szemben állt velünk, magyarokkal. Ellenfe-
lünk, mi több: ellenségünk, még
pedig a legszélsőségesebbek közül
való volt Mille Constantin, an-
nak idején még az Adeverul fő-
szerkesztője, aki úgy lapjában,
mint a külföld egyes nagy sajtóor-
ganumaiban háborút viselt minden
ellen, ami magyar.

A világtörténelmi változás nem
mehetett végbe anélkül, hogy Mille
Constantinra hatással ne legyen.
És ő, aki addig nem szűnt meg
hangoztatni Ceterum censea-ját a
magyarság ellen, az idők változá-
sával meggyőződött, megértőbb lett
és bizonyos, hogy belátta már egy
és más tévedését, — bizonyos,
mert hiszen ama kevés bukaresti
politikus és publicista közül, akik
az új román állam népkisebbségi
problémáját nem az erőszaktól, nem
az elnyomás jegyében akarják
megoldani, — magasan kiemelke-
dik a Costa-Forué mellett Mille
Constantin nev. A méltányosság-
nak, a megértésnek szelleme dik-
tálja e kiváló publicistának azokat a
sorokat, amelyek a romániai nép-
kisebbségek helyzetét őszintén
szólták teltárni s amelyek e hely-
zet javításának szükségességét
mindennél előbbvalónak tartják.

Az erdélyi magyar ujságírók,
akik pro domo is hálások Mille
Constantinnak a kisebbségi sajtó-
val szemben többször tanúsított
nobilis magatartásáért, a novem-
ber közepén Nagyváradon tartan-
dó kisebbségi ujságíró kongressz-
usra külön meghívót küldtek
Mille Constantinnak. A meghívóra
ez a válasz érkezett. Ká d á r Im-
re drhoz, az Erdélyi és Bánáti
Népkisebbségi Ujságírók Szindiká-
tusának elnökéhez:

Megkaptam nekem szóló leve-
lét, amelyben az Erdélyi és Bánáti
Népkisebbségi Ujságírók
november 8-án Nagyváradon tar-
tandó kongresszusára meghív.
Annál szívesebben megyek el
Nagyváradra, mert ott fog meg-
kezdődni az ország két népének
a magyar és román népnek bé-
kekorszaka, ha sikerülni fog ki-
sebbségi ujságírókarsainkat
testvérekké tenni. Fogadják nagy-
rabecsülésem kifejezését Mille
Constantin.

Megölték a gazdag özvegyet...

— Budapesti tudósítónk távirata —

Vasárnap jelentették a budape-
sti főkapitányságon, hogy özvegy
Zeefelder Lajosné gazdag magán-
zónő Márton-utca 35. szám alatti
lakásán felakasztotta magát.
Azonnal rendőri bizottság szállott
ki a helyszínre, de már az asz-
zony akkor halott volt. A bonco-
lásnál megállapították, hogy az
asszony nyakán fojtogatás nyomai
látszanak. Valószínűnek tartják,
hogy az özvegy bűncselekmény ál-
dozata és széleskörű nyomozást
indítottak a titokzatos bűntény
felderítésére.

Szinészküldöttség jelent meg a polgármester előtt

A tanács újból dönt a színházi előadások számáról

A nagyvárad-i magyar szin-
ház művészeti és technikai
személyzete, Lengyel Vil-
mos vezetésével ma délből
tisztelgett Bucico Coriolán
polgármester előtt.

A küldöttség szónoka arra
kérte a polgármestert, hogy az
előadások számát korlátozó
tanácsi rendelkezést vegyék
revízió alá. Felmutatták a
többi erdélyi színházak műso-
rait, amelyek szerint vasárnap

mindenütt legalább három elő-
adást tartanak.

A polgármester válaszában
biztosította a küldöttség tagjait
legnagyobb jóindulatáról és
kérte őket, hogy haladéktala-
nul nyújtsák be írásban is ké-
relmüket és már a holnapi ta-
nácsülésen le fogja tárgyalatni
az ügyet.

A küldöttség tagjai a polgár-
mester kijelentését megnyug-
vással vették tudomásul.

Isten hozta, kegyelmes ur!

A JUGOSZLAV PÉNZÜGYMINISZTER NEVÉBEN EGY SZÉLHA-
MOS JELENT MEG AZ ESZÉKI KIÁLLÍTÁSON — A KÖPENICKI
PÉNZÜGYMINISZTERT ÜNNEPÉLYESEN FOGADTAK

Eszékről jelentik: Az eszéki la-
pok hírül adták, hogy Sztójadino-
vics Milán pénzügyminiszter Bé-
lyére utazik és utközben kiszáll
Eszéken, a hol megtekintti az ipar-
kiállítást. A kiállítás igazgatósága,
miután megtudta, hogy a miniszter
megérkezett és a Centrál-szállóban
szállt meg, minden előkészületet
megtett ünnepélyes fogadtatására.
A kiállításon hamarosan megjelen-
tek a kereskedők egyesületének
vezetősége, a hatóságok képvise-
lői, akik, amikor a kiállítás elé ér-
kezett a miniszter autója, sziettek
az előkelő vendég fogadására és
üdvözlésére, akit megleghangú üd-
vözlő beszédek után végig kalau-
záltak a kiállításon.

A rendőrségen gyanusnak tűnt

fel a pénzügyminiszter váratlan lá-
togatása és ezért a belgrádi rend-
őrségtől érdeklődtek, ahonnan tele-
fonon közölték, hogy Sztójadinovics
pénzügyminiszter Belgrádban tar-
tózkodik és szándékában sincs
elutazni. Így nyilvánvalóvá vált,
hogy az Eszéken tartózkodó „elő-
kelő” vendég álpénzügyminiszter
és közönséges szélhámos, akinek a
letartóztatása iránt természetesen
nyomban intézkedett a rendőrség.
A szélhámost azonban már nem
sikerült megtalálni; eltűnt.

A rendőrség széleskörű nyomo-
zást indított a kézrekerítésére és
annak megállapítására, hogy tulaj-
donképpen mi volt az álpénzügy-
miniszter célja eszéki látogatása-
val.

Király Ernő Váradon

Ultrakél Amerikába a Berengárián

Elegáns alakja feltűnt tegnap
délután a korzón. Kolozsvárról
jött, ahol tizenhat estét át ven-
dég szerepelt zsúfolt házak előtt.
A népszerű magyar színész Ame-
rikába való utazása előtt egy na-
pot Nagyváradon töltött.

A Kispipa éttermében akadtunk
Király Ernőre, ahol Gróf Lászlóék
és Jósika Mici társaságában va-
csorázott.

— Nem tudtam hazautazni anél-
kül — mondja a művész — hogy
Váradon meg ne pihenjek pár órá-
ra. Különösen most, amikor hosz-
szu-hosszu időre bucsút veszek
Európától. November hetedikén
indulok Cherbourgól a Cunard
Line híres Berengária nevű hajó-
ján Newyorkba. A Victor Gram-
mafon Compagniehez köt a szer-
ződés, negyven lemezt kell le-
énekelnem.

— Ha elkészülök a gramofonnal,
társulatot szervezek és Newyork-
ban, Filadelfiában, Pittsburgban és
Sanfranciscóban fogok fellépni.
Fényes ajánlatot kaptam és négy
hónapig minden estére le vagyok
kötvé.

— Most hazamegyek Pestre,
csütörtökön indulok, Bécsben meg-
nézem az új Lehar operettet, az-
után Párisba töltök pár hetet, a
színházakat akarom megtekinteni.
— Sok ünnepnapom volt Kolozs-

váron — mondja büszkén Király
Ernő. Viszontlátam 15—18 év elő-
tti szerepeimet és mondanom na-
gyon tetszettem magamnak. No, a
közönségnek is. Minden este
könnyekig megható ünnepelésben ré-
szesítettek. Sajnos nincs időm,
hogy a várad-i publikum előtt is
bemutakozzam ebben a szezon-
ban, de ha Amerikából visszajö-
vök, első dolgom az lesz, hogy
idejőjjelek, ahol úgy érzem szeret-
nek egy kisé.

Éjfél tájt Király Ernő betévedt a
Royalba, ahol régi pajtása Körösi
Dudus játszik. Egymás nyakába
borutak. A nagyszerű primás volt
az, aki huszesztendő előtt az első
magyar nótákra megtanította Ki-
rály Ernőt, aki azóta a magyar nó-
ta legnépszerűbb énekesé lett
szerte a világban. Az emlékek fel-
elevenedtek, s a drága muzsika
hangjai mellett énekelt Király. Ré-
gi primása könnyekig meghatva
kisért. S mikor a művész dollá-
rokkal akart fizetni a mulatság-
ért, még a banda tagjai se fogad-
ták el a pénzt.

ARANYOS ELOSZTAS

A tanító megkérdi az iskolá-
ban Móricot:

— Ha ti kaptok öt krumplit
és négyen vagytok hozzá, ho-
gyan osztjátok fel.

— Pirét főzzük belőle!

Gocan Simon cáfolata

Kaptuk a következő sorokat:

Tisztelt Szerkesztő Úr! A
mai „Nagyvárad”-ban nevem-
mel kapcsolatban egy egész
rakás hamis hír jelent meg „Az
új tank. főigazgató” cím alatt.
Nem felel meg a valóságnak
sem az én lemondásomról, sem
pedig Evutian úr kinevezésé-
ről szóló hír, annál kevésbé a
többi hírlapi kacsa. Igazán nem
értem, kinek áll érdekében a
„Nagyvárad” szerkesztőségé-
ben, hogy csekélyiséget foly-
vást azzal tünetti ki, hogy ha-
mis híreket terjeszt rólam. —
Gocan Simon, tank. főigaz-
gató.

Leközlőjük Gocan Simon
nyilatkozatát, bár abszolúte
nem értjük, hogy ha úgy áll a
miként ő írja, akkor mi a cso-
dának tartottak vasárnap este
Nagyvárad összes professzo-
rai bankettet Evutian úr tiszte-
letére és miért ünnepelelték őt,
mint az új tankerületi inspek-
tort? Az egész tanári kar nem
tudja mit csinál?

Nagyvárad-i árfolyamok

Magyar korona	339—	áru	141 pénz
Dollár	20875	„	20925
Cseh korona	620	„	622
Svájci frank	4055	„	4055
Osztrák shilling	2940	„	2.50
Francia frank	925	„	930
Angol font	1017	„	1019
Lira	848	„	850

A mai zürichi nyitás

BUDAPESTI 24625

BERLIN	12360	PARIS	2290—
NEW-YORK	51925	PRAGA	153750
LONDON	2513—	B. PEST	7260
BECS	7105—		

A külföldi vasuti jegyeket min-
denkinek szigorúan a napi kurzu-
son árusítja a Nemzetközi Háló-
kocsitársaság nagyvárad-i fiókja
(Hegedűs Hirlapiroda.)

Vásárlási téboly a new-yorki tőzsdén

— Az Estilap eredeti távirata —

New-Yorkból jelentik: Em-
beremlékezet óta tegnap volt a
new-yorki tőzsde legnagyobb
napja. Az embereken valóságos
vásárlási téboly vett erőt és a
forgalom olyan óriási mérete-
ket öltött, amilyenekre alig em-
lékeznek. Ezt az óriási forgal-
mat a locarnói konferencia si-
kerének tulajdonítják.

Más források szerint a spe-
kuláció arra támaszkodna,
hogy bizonyos kereskedelmi
ágakban rendkívül kedvező
események várhatók. Két óra
alatt 1.730.000 részvény cse-
rélt gazdát.

ROSE vonósnégyes

november 13-án Jegyek a Hegedűs
Hirlapirodában

Önt meg akarják tévesztetni,

ha dobozban és csomagban olyan pótkávé ajánlanak, mely a valódi Franck-hoz külsőleg hasonlít ugyan, de mégsem a valódi Franck, hanem ennek csak megtévesztő utánzata. Ha az egyedül valódi Franckot akarja, akkor csak olyat fogadjon el, amelyen gyári jegyünk a kávédaráló és teljes aláírásunk:

Franck Henrik Fiai
található. 1546—27

A meztelen táncos

Erdős René
új regénye

már kapható!
Mind a három rész!

I. rész

A Hárfás
ára 200 lei

II. rész

A Herceg
ára 200 lei

III. rész

A meztelen táncos
ára 220 lei

Erdekfeszítő, szenzációs ez a regény. Kapható a Hegedüs Hirlapirodában. Vidékre elküldjük

AZ
ESTILAP
APRÓ
-hirdetéseinek eredménye
ÓRIÁSI

Új könyvekre pénzt ne költson
Olcsón ad **HEGEDÜS** kölcsön!
Ujdonságok kölcsönkönyvtára!

APRÓ HIRDETÉSEK

Tudnivaló az apróhirdetésekről: Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk — Minden szó hirdetési ára 4 lei. — Vastagabb betűvel 8 lei. — A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szóig 40 lei. — A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetést, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, azt minden egyes esetben megváltoztassa, illetve helyesbítse

LEVELEZÉS

Gyermekkoscsik Székényél, Pista unril 16.

LAKÁS

KERESEK két szobás komplett lakást lelépéssel. Cím Hegedüs Hirlapirodában. 767

IDŐSEBB urinő kényelmes lakását megosztaná fiatal intelligens nővel. Cím a Hegedüs Hirlapirodában. 770

ALKALMAZÁS

VARRÓNÓ angol, francia munkás, gyakorlattal, jobb szalonba ajánlkozik. Cimeket a kiadóba kérek. 716

ÓRAS könyvelést és kereskedelmi levelezést vállalkoz. Cím Hegedüs Hirlapirodában. 721

ELBOCSAJTOTT postások irodaszolgának vagy ehhez hasonló megfelelő állást keresnek Cím: Gál Sándor, Fácán-sor 3. és Sámson Zsigmond, Vlahuta (Szent János) utca 28-b. 747

TISZTESSÉGES jó leányt keres két tagu család, főzés nincs. Cím Hegedüs Hirlapirodában. 750

ROMÁN nyelvű gépirásban is jártas perfect gépirónót felvesz a Rimanóczy gyár. 775

HAZISZOLGAT keres Pelikan Mill borítékgyár, Pictorul Grigorescu (Mészáros) utca 2.

INTELLIGENS urilány (diplomás) uriházhoz ajánlkozik házikis-asszonynak, hol ellátna egy házikis-asszony minden munkáját és egy gyermek felügyetét. Csakis vidékre megy. Megkereséseket „Házikisasszony” jellegre a Hegedüs Hirlapirodába. 772

ÖNALLÓ német-magyar levelező állást keres. Végh, Samuil Micu Klein (Szabadság) utca 10. 771

SZOBAINASNAK vidékri is, vagy kifutónak ajánlkozom. Decubal (Vitéz) utca 62. 765

BEJÁRÓ főzőnő ajánlkozik jobb házakhoz. Cím a Hegedüs Hirlapirodában. 769

ADÁS-VÉTEL

ELADÓ 2 uri lakásos ház istállóval, udvarral Victoria (Kolozsvári) utcai részen, 560.000 lei. Toma Józsefnénél, Tace Ionescu (Körös) utca 21. 2079

FARKASKUTYA kölykök, gyönyörű fajtisza példányok eladók. Millerand (Arany János) utca 2. I. I. 12.

KÉT lóra való istálló kiadó. Vasilie Stroescu (Téglavető-utca) 19.

EBÉDLŐSZEKRÉNY pohárszékekkel együtt eladó. Arvaház-utca 1.

JÓKARBAN lévő 3×4 méteres használt ebédlőszőnyeg jutányosan eladó. Megtekinthető délután 2—3-ig Traian (Széchenyi) tér 1. szám. I. em. 25. 776

TELJESEN jókarban lévő közepertmetre sötét barna férfi öltöny eladó. A. D. Xenopol (Lakatos) utca 17. I. ajtó. 763

KONCERT cimbalom, egy fehér háló eladó. Tace Ionescu (Körös) utca 27. 768

NÉGYHETES fajtisza spitz kutya kölykök olcsón eladók. Dd V. Lucaciu (Malom) utca 15. 774

JÓKAI „Nincsen ördög” című könyvet megvételre keresem. Cím Hegedüs Hirlapirodában. 773

KÜLÖNFÉLÉK

ELELMISZER gyártáshoz 150 ezer leiel társ kerestetik, biztos havi 20—30 ezer lei haszonrészesedéssel. Ajánlatokat levélben „Elelmiszert 40” jelige alatt a Hegedüs Hirlapirodába kérek. 766

GÉPAJOUROZAST szép kivitelben és olcsón készít Erbstein, Cuza Voda (Szacsavay) utca 28.

Értesítés!

Szücs szalonomat

Bul. Reg. Ferdinand 14 sz. alatt megnyitottam

Szalonomban a legutolsó párisi creaciók alapján, mérték után készítik a legmértányosabb árak mellett női és férfi bundákat, sálakat, estélyi belépőket 2014 Mosse

STEFAN LAKATOS, Fourreur parisien

Gróf Széchenyi árverésen festmények, metszettek, porcellánok és antik butorok

nálam elárúsításra kerülnek

STERNBERG, Ferd. király-ut 14.

VIII. gimn. tanuló elemi, polgári, valamint gimnáziumi I—IV. oszt. tanulókat tanítását teljes ellátásért, avagy pénzért elvállalja. Ugyancsak a gyorsírást, levelezőt és vitézt tanít. Cimeket a Nagyvárad kiadóhivatalába kér.

ZONGORAT kezdőknek tanítok, ugyanott gyakorolni is lehet. Cím Hegedüs Hirlapirodában. 581

MOSNI, vasalni megyek uri házhoz költözéshez és takarítani is. Lebedei (Hattyu) utca 36. Veres Miklósné. 764

IZLETES orth. kóser koszt kapható Simeon Barnutiu (Damjanich) utca 2. Ny

Üdülőknek

ősz utószezonra legjobb ajánlható az

ELENA
PENSIO

ABBAZIABAN

Lakás, bőséges étkezés napi 25 lira

Felvilágosítást utazásra, vízumokra vonatkozólag ad a Hegedüs Hirlapiroda, Oradea-Mare

Ridikülök

gyártását megkezdettük

azokat

eredeti gyári árban árusítjuk

Nagyvárad Bőröndáru és Táskagyár

Cuza Voda (Szacsavay)-u. 18.

A fogház műhelyekben állandóan kaphatók mindenféle

BUTOROK

és hajlított székek legolcsóbb árakban. — ENGELSTEIN Sfr. Iosif Vulcan (Nagy Sándor-u. 10)

Aszódihoz
Sas-palotában

Friss HELLER bécsi csokoládé-bonbon érkezett 1, fél és negyedes dobozokban, ugyisintén Heller-féle Bitra-csokoládé, Capsa Zamfirescu, Kandia és Melissa friss csokoládé-bonbonok — Fűszerosztályomban friss nyolcféle zamatu pörkölt kávé kapható

Sonnenfeld Adolf-nyomda r. t.